

บันทึกข้อความ

คณะวิศวกรรมศาสตร์
มทร. ศรีวิชัย
เลขทะเบียน 1851
วันที่ 17/10/25
เวลา 15:14

ส่วนราชการ กองพัฒนานักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา วินัยและพัฒนานักศึกษา กีฬา

โทรศัพท์ ๐ ๗๕๓๑ ๗๑๕๘-๙ ต่อ ๑๐๘ โทรสาร ต่อ ๑๑๑

ที่ ศธ ๐๕๘๔.๒๐/๗๒๕

วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอส่งร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ
ในการทำงาน

สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า
เลขทะเบียน 309
วันที่ 21 ก.
เวลา 11:25 น.

เรียน คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

อ้างถึงหนังสือที่ ศธ ๐๕๐๓(๒)/ ว ๙๒๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ส่งร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มายังมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เพื่อขอความร่วมมือดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้อง ความแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ กองพัฒนานักศึกษา โดยงานกิจกรรมนักศึกษา วินัยและพัฒนานักศึกษา กีฬา จึงขอส่งร่างมาตรการดังกล่าวมายังหน่วยงานของท่าน เพื่อให้หน่วยงานถือปฏิบัติต่อไป ดังเอกสารที่ได้แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤกษ์พงษ์ สังขาลี)
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา

รับชม ดคมต
เพื่อโปรดทราบ + พิจารณา
บันทึกขอความเห็นชอบจากสภาสภามหาวิทยาลัย
ดำเนินการ สืบหาแจ้ง สาขาสังคมฯ
หนังสือขอส่งร่างมาตรการ

๑๗/๑๐/๕๘

ขอความเห็นชอบ
จากสภาสภามหาวิทยาลัย
๑๗/๑๐/๕๘

เรียน ดคมต
เพื่อโปรดทราบ
เห็นชอบมอบงานป.ร. ด.ค.ส.พ.น.ร.
ป.ร.ค.ส.พ.น.ร. พักพิภพ พ.ส.ก.พ.น.ร.
ทางโทรศ. สื่อวิทยุ
18/10/58

กาน สอน ดังเรียนขอ

๑๘/๑๐/๕๘

งานกิจกรรมพัฒนาคณา
วิจัยและพัฒนาบัณฑิตศึกษา กิจา
กองพัฒนานักศึกษา นครศรีธรรมราช
เลขรับ.....
วันที่ ๑๖.๓.๕๕
เวลา ๐๙.๕๕ น.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
เลขรับ..... ๑๑๒๕
วันที่.....
เวลา..... ๑๐.๐๕

ที่ ศธ ๐๕๐๓(๒)/

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุดที่ นร ๐๕๖๕/ว ๒๖๐-
ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๕

กองพัฒนานักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรี
เลขรับ.....
๑๕/๐๗/๕๕
๑.๒๕ น

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๕
ที่ได้เห็นชอบร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานและให้
หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติและมอบหมายให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชน
รับร่างมาตรการในการป้องกันฯ ไปดำเนินการตามความเหมาะสม รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างมาตรการในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษา
ในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติและหน่วยงานที่ดูแลนิสิต นักศึกษาของสถาบัน จึงขอความร่วมมือดำเนินการตามมติ
คณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน อันเป็นการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชนของพนักงานอย่างจริงจัง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สรนิต ศิลธรรม)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๓๕๕-๖

โทรสาร ๐ ๒๖๔๔ ๕๓๗๙

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๖๐

๑๗๐๕ ๑๓๐/๖/๕๘
๒๖๐/ 30 มิ.ย. ๒๕๕๘

สำนักงานรัฐมนตรี
เลขรับที่ 2450
วันที่ 18 มิ.ย. 2558
เวลา 10.56

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๘

ร.ก.ร.ม.ว.ค.ช.
เลขที่ 933
วันที่ 19 มิ.ย. 2558

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ที่ พม ๐๕๐๓/๓๕๖๔ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๘
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๑/๓๓๘๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

๑๗๑๒๗
วันที่ 30 มิ.ย. ๒๕๕๘ ๑๐:๒๖

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอเรื่อง ร่างมาตรการ
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ไปเพื่อดำเนินการ
ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบ
การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบร่างมาตรการในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน และให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ
และมอบหมายให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชนรับร่างมาตรการในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานไปดำเนินการตามความเหมาะสม

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ม.อ.บ.พ.ร.ว.ม.

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๗ (ทรัพย์สินสุตา) ๔๔๑ (พรทิพย์) ๕๖
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖
www.cabinet.thaigov.go.th

ศ.ร. ๑๖๖๐๖๐๖/๓๓๘๖/๓๓๘๖/๓๓๘๖/๓๓๘๖/๓๓๘๖
๑๖ มิ.ย. ๒๕๕๘
๑๖ มิ.ย. ๒๕๕๘
๑๖ มิ.ย. ๒๕๕๘

รับคำสั่ง ร.ม.ว.ค.ช.

พลเรือเอก

(เรือโท ธีรยุทธ เทียนทอง)

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๑๖ มิ.ย. ๒๕๕๘

๑๖ มิ.ย. ๒๕๕๘

ที่ พม ๐๕๐๓/ ๓๕๖๕

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิด จำนวน ๑ ชุด
หรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอเสนอเรื่องร่างมาตรการ
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา
โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม
คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๖) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ ยุทธวงศ์) กำกับการบริหารราชการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจากการทำงานเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ของพนักงานซึ่งควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จากรายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการคุกคามหรือ
ก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐที่กระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดลจัดทำขึ้น มีข้อเสนอแนะให้มีกฎหมายเพื่อป้องปราม
การล่วงละเมิดทางเพศโดยเฉพาะ โดยกฎหมายที่กล่าวถึงการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในส่วนของ
ข้าราชการพลเรือน มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำ
การอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓ คู่คุ้มครองข้าราชการพลเรือน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่
ในหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน และในส่วนของภาคเอกชนและ
รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจ
สัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบัน
ครอบครัวได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านกฎหมายซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสตรีและกฎหมาย รวมทั้ง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับผิดชอบเรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการ ฯ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การออก
กฎหมายเพื่อคุ้มครองในเรื่องนี้ ลักษณะการกระทำผิดต้องมีความชัดเจน และควรมุ่งถึงผลกระทบต่อ
การทำงานที่อาจต้องปรับระบบวิธีการทำงาน และผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน ตั้งแต่
ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ดังนั้น การมีมาตรการและแนวปฏิบัติ (code of conduct)
เพื่อเป็นมาตรการขั้นต่ำให้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติ มีขั้นตอนการดำเนินการเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น อาจเป็น
เครื่องมือที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานได้ และได้ยกร่างมาตรการ
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๑.๓ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปรับแก้ไขร่างมาตรการฯ ตามผลการรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งได้เสนอร่างมาตรการ
ดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ (กยส.) ในการประชุม
ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่ง กยส. มีมติเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ
เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ และให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชนรับไปดำเนินการ
ตามความเหมาะสม

/๒. เหตุผล ...

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ ยุทธวงศ์) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๐๗๕

ที่ นร ๐๔๐๕ (สร ๓)/ ๕๗๕๗ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เสนอเรื่องร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายยงยุทธ ยุทธวงศ์)

รองนายกรัฐมนตรี

ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๑. ที่มา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ โดยเฉพาะฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่เท่าเทียมกันของหญิงชาย ห้ามการเลือกปฏิบัติโดยเจตนาต่าง ๆ รวมทั้งเงื่อนไขในเรื่องเพศ และยังให้มีการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องนำไปกำหนดเป็นนโยบายและทิศทางในการดำเนินงาน นอกจากนี้ การที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women – CEDAW) ส่งผลให้ประเทศไทยมีข้อผูกพันในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของสตรี คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรี เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและความเป็นธรรมทางสังคมบนพื้นฐานในเรื่องเพศ สิ่งที่แสดงถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทยในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ คือ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ที่บัญญัติห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งขณะนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และอยู่ระหว่างรอการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา

การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศเป็นที่มาของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นความรุนแรงทางเพศที่แสดงออกในรูปการแบ่งแยก กีดกัน โดยมีเรื่องเพศเป็นประเด็นหลัก เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกระงับทั้งทางร่างกายและจิตใจ เกิดขึ้นได้ในทุกสถานที่ทั้งในครอบครัว สถาบันการศึกษา สถานที่ท่องเที่ยว หรือแม้แต่สถานที่ทำงาน หนึ่งในปัญหาเหล่านี้ คือ การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานหรือเกี่ยวเนื่องจากการทำงานที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ทั้งชาย หญิง และบุคคลหลากหลายทางเพศ จากการกระทำของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเพื่อนร่วมงาน การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวในเรื่องชีวิตทางเพศ และสิทธิในการทำงานที่บุคคลควรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมทั้งยังขัดขวางโอกาสต่าง ๆ ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และเป็นทางเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่กล่าวถึงการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ได้แก่ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๗ กำหนดให้การรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และหากกระทำในสาธารณสถาน ต่อหน้าธารกำนัล หรือสื่อไปในทางล่วงเกินทางเพศ รวมทั้งหากกระทำโดยผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ในส่วนของภาคเอกชน ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ คุ้มครองแรงงานในระบบ ที่ห้ามมิให้นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกิน

๒. รูปแบบและผลกระทบของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

จากรายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการคุกคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐ ซึ่งสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดลจัดทำขึ้น พบว่า การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศมี ๒ แบบ คือ

๑. “การก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือการสร้างบรรยากาศอันเป็นปฏิปักษ์ หรือ ไม่พึงปรารถนา (hostile environment sexual harassment) การทำให้เดือดร้อน รำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือการสร้างบรรยากาศอันเป็นปฏิปักษ์ ไม่พึงปรารถนา ได้แก่ การใช้วาจา เช่น การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่างหน้าตา แชว/พูดตลกกลามก ล้อเลียน ดูหมิ่นเหยียดหยามในความเป็นหญิง ความเป็นชาย หรือเพศสภาพอื่น รวมถึงรสนิยมทางเพศ หรือแสดงลักษณะทางกิริยา เช่น มองด้วยสายตา โลมเลียย ส่งจูบ ผีวปาก จับมือถือแขน ถูกเนื้อต้องตัว หรือการแสดงสิ่งของ ภาพ จดหมาย เช่น ภาพ ลามก ปฏิทินโป๊เปลือย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ภาพหน้าจอคอมพิวเตอร์ เป็นต้น”

๒. “การใช้ประโยชน์หรือโทษจาก “งาน” เพื่อแลกเปลี่ยนให้ได้มาซึ่งความพอใจทางเพศสัมพันธ์ (Quid pro quo sexual harassment หรือ this for that) การล่วงเกินคุกคามทางเพศชนิดนี้เป็นการล่วงเกินทางเพศโดยตรงเห็นได้ชัดเจนที่สุดรูปแบบหนึ่ง ใช้การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ หรือการใช้อำนาจให้คุณให้โทษ เพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ อาทิ การร่วมประเวณี การสัมผัสเนื้อตัวร่างกาย หรือ การกระทำอื่นใดทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศนี้ มักเป็นการกระทำของผู้มีอำนาจกระทำกับผู้ที่ด้อยอำนาจ.....”^๕

ซึ่งการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในรูปแบบที่สองนี้ แม้อีกฝ่ายยินยอม หรือตกอยู่ในภาวะจำยอม หรือยอมจำนน ถือว่าเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เนื่องจากการนำผลประโยชน์ของหน่วยงานเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน ซึ่งขัดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ส่งผลต่อทั้งบุคคลและหน่วยงาน รวมถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนภาพลักษณ์ของหน่วยงาน

สำหรับผลกระทบของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ จากการศึกษาขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศระบุว่า “การถูกคุกคามทางเพศมีผลต่อสุขภาพและอารมณ์ ผู้ถูกกระทำจะมีความเครียด มีอาการปวดศีรษะ วิดกกังวล สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง ผลกระทบจากการถูกคุกคามทางเพศไม่เพียงแต่สันคลอนตัวตนของผู้ถูกกระทำ แต่ยังมีผลกระทบต่อการทำงาน เกิดความตึงเครียดในที่ทำงาน ผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากต้องขาดงานบ่อย เพราะผู้ถูกกระทำจะหลีกเลี่ยงการประชุมที่มีผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่กระทำการคุกคามทางเพศอยู่ด้วย และหลีกเลี่ยงการพบปะลูกค้าที่กระทำการคุกคามทางเพศ

^๕ นาดฤดี เต็มดวง, รายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงาน ในองค์กรภาครัฐ, (คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐)

หน้า ๑๑

^๕ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐

พฤติกรรมที่เข้าข่ายการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ มีกฎหมายเพื่อป้องปรามโดยเฉพาะ มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สร้างกลไกในการรองรับปัญหา มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง มีช่องทางและขั้นตอนการร้องเรียนที่ชัดเจน ปกปิดชื่อผู้ร้องเรียนเป็นความลับ มีการบันทึกข้อมูลการแก้ไขปัญหา และผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

จากการศึกษาแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศ นอกจากการสอดแทรกประเด็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศไว้ในกฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายอาญา หรือกฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศแล้ว มีหลายประเทศได้จัดทำมาตรการ/แนวปฏิบัติ (code of conduct) เพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน เช่น องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization - ILO) องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency - JICA) มหาวิทยาลัยยอร์ก ประเทศอังกฤษ มหาวิทยาลัยบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา

๔. แนวคิดเพื่อจัดการกับปัญหา

จากการศึกษาพบว่า การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานมีลักษณะพิเศษประการแรก ได้แก่ เป็นเรื่องที่มีเจตคติทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งแฝงอยู่ในทุกระดับ ตั้งแต่บุคคล หน่วยงาน ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำมีทั้งเป็นเพศเดียวกันและต่างเพศ อย่างไรก็ตาม ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่มักจะเป็นคนละเพศ และผู้กระทำเกือบทั้งหมดเป็นชาย ส่วนผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นหญิง และมีบางส่วนซึ่งไม่มากนักที่ผู้ถูกกระทำเป็นชายและผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ประการที่สอง มักมีประเด็นเกี่ยวโยงกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจเกี่ยวกับการให้คุณให้โทษในหน้าที่การงานระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำร่วมอยู่ด้วย ประการสุดท้าย คือ ค่านิยมของสังคมไทยไม่ตระหนักว่าเป็นประเด็นปัญหา และยังมีมุมมองว่า การถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเป็นเรื่องน่าอับอายและมักซ้ำเติมผู้ถูกกระทำ ผู้ถูกกระทำจึงมักไม่กล้าพูดถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งไม่กล้าเอาผิดกับผู้กระทำ จากสภาพการณ์ดังกล่าว จึงทำให้การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศยังคงเป็นปัญหายังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการแก้ไขปัญหา มีความยากลำบากมากขึ้น

ดังนั้น การจัดการปัญหาควรมีมาตรการก่อนการเข้าสู่กระบวนการทางวินัย ที่ให้ผู้ถูกกระทำเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความต้องการของผู้ถูกกระทำ มีกระบวนการจัดการปัญหาที่เป็นมิตร ไม่สร้างความอับอายแก่ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์ในการทำงานของทั้งสองฝ่าย โดยการจัดการควรเน้นการสร้างสภาพแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้ สร้างวัฒนธรรมการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และไม่ยอมรับการกระทำที่เป็นกรล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นการป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศทางหนึ่ง.

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
(สามารถปรับให้เหมาะสมกับการปฏิบัติของหน่วยงาน)

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
จัดทำขึ้น ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่.....โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรใน
หน่วยงานทุกคนไม่ว่าอยู่ในสถานะใดได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี และปราศจากการถูกล่วงละเมิด
หรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ทุกคนต้องรับผิดชอบในการกระทำและปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้
.....(หน่วยงาน) จะสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ปราศจากการล่วงละเมิดหรือ
คุกคามทางเพศ ด้วยการสร้างความตระหนัก การสร้างความรู้ความเข้าใจ การกำหนดมาตรการป้องกันและ
จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และจะดำเนินการตอกรณีการร้องเรียนเรื่องการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ
อย่างทันท่วงที รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมและมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการล่วง
ละเมิด/คุกคามทางเพศขึ้น

การล่วงละเมิดหรือการคุกคามทางเพศ คือ

การกระทำใดๆ หรือพฤติกรรมที่ส่อไปในทางเพศที่เป็นการบังคับ ใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนา
ด้วยวาจา ข้อความ ท่าทาง แสดงด้วยเสียง รูปภาพ เอกสาร ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งของลามก
อนาจารเกี่ยวกับเพศ หรือกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกันโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นได้รับความ
เดือดร้อนรำคาญ ได้รับความอับอาย หรือรู้สึกว่าคุณเหยียดหยาม และให้หมายรวมถึงการติดตามรังควาน
หรือการกระทำการใดที่ก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัยทางเพศ โดยเฉพาะจากการสร้างเงื่อนไข ซึ่งมีผลต่อ
การจ้างงาน การสรรหา หรือการแต่งตั้ง หรือผลกระทบอื่นใดต่อผู้เสียหายทั้งในหน่วยงานของรัฐและ
เอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษา

พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

- บุคลากรของหน่วยงานควรให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา
- บุคลากรของหน่วยงานควรลดความเสี่ยงจากปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ
เช่น แต่งกายให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่ลับตาหรือทำงานสองต่อสองกับผู้บังคับบัญชา/ผู้ที่ไม่สนิท
สนม/เพศตรงข้าม หรือมีผู้ที่ไว้วางใจอยู่ด้วยในกรณีถูกเรียกเข้าพบหรือได้รับมอบหมายงานนอกเวลาทำงาน
เป็นต้น
- บุคลากรของหน่วยงานควรช่วยสอดส่องและรายงานพฤติกรรมการล่วงละเมิด/คุกคาม
ทางเพศเกิดขึ้นในหน่วยงานต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ควรเพิกเฉยหากมีปัญหาดังกล่าว
เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และควรให้คำปรึกษา รวมทั้งความช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงานด้วย

๔. การกระทำอื่น ๆ เช่น

- การแสดงรูปภาพ วัตถุ และข้อความที่เกี่ยวข้องกับเพศ รวมทั้งการเปิดภาพโป๊ในที่ทำงานและในคอมพิวเตอร์ของตน

- การแสดงออกที่เกี่ยวกับเพศ เช่น การโชว์ปฏิทินโป๊ การเขียนหรือวาดภาพทางเพศในที่สาธารณะ การใช้สัญลักษณ์ ที่แสดงถึงอวัยวะเพศ หรือการร่วมเพศ การสื่อข้อความ รูปภาพ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงเรื่องเพศทางอินเทอร์เน็ต เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ เป็นต้น

๕. การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

- การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผลการเรียนทุนการศึกษาตางาน การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง การต่อสัญญาการทำงาน หากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือถูกคุกคามยอมมีเพศสัมพันธ์ เช่น ขอให้ไปค้างคืนด้วย ขอให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย หรือขอให้ทำอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เป็นต้น

- การข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงาน การศึกษา การข่มขู่ว่าจะทำร้าย การบังคับให้มีการสัมผัสทางเพศ หรือการพยายามกระทำชำเรา หรือกระทำชำเรา

สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

- แสดงออกทันทีว่า ไม่พอใจในการกระทำของผู้กระทำ และถอยห่างจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศนั้น

- ส่งเสียงร้องเพื่อให้ผู้กระทำหยุดการกระทำ และเรียกผู้อื่นช่วย

- บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการบันทึกเสียง บันทึกภาพหรือถ่ายภาพ หรือ ถ่าย video clip (หากทำได้)

- บันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น โดยจดบันทึก วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสั้นๆ ชื่อของพยานและ/หรือบุคคลที่สาม ซึ่งถูกกล่าวถึง หรืออยู่ในเหตุการณ์

- แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคคลที่ไว้ใจทราบทันที

- ทารือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อน และแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้บังคับบัญชา บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้วยตนเอง โดยอาจให้เพื่อนร่วมงานเป็นที่ปรึกษาหรือร่วมไปเป็นเพื่อนก็ได้

- กรณีผู้ถูกรกระทำอายุ/กลัว อาจให้เพื่อนมาแจ้งแทน แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกรกระทำ

กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างไม่เป็นทางการ

การยุติปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจะใช้กระบวนการอย่างไม่เป็นทางการในการแก้ไขปัญหาเป็นลำดับแรก

มาตรการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา

- ในระหว่างการร้องทุกข์ ยังไม่ถึงว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิด ให้ความเป็นธรรม และให้ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคลากรอื่น
- ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่ รวมทั้งสิทธิในการแสดงเอกสาร/พยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา

หน่วยรับเรื่องร้องทุกข์ภายในหน่วยงาน

- ผู้บังคับบัญชาทุกระดับของผู้กระทำ
- หน่วยงานด้านการเจ้าหน้าที่
- คณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการป้องกันการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศของหน่วยงาน ที่มีบุคคลภายนอกจากหน่วยงานกลางด้านการบริหารงานบุคคลร่วมด้วย

ช่องทาง/วิธีการร้องทุกข์ในหน่วยงาน

- หน่วยงานจัดช่องทางรับเรื่องราวร้องทุกข์ เช่น เว็บไซต์ กล่องรับเรื่องราวร้องทุกข์ ตู้ ป.ณ.
- ผู้ร้องทุกข์สามารถร้องทุกข์ด้วยตนเอง ทางโทรศัพท์ หรือเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรสาร
- ผู้ร้องทุกข์ควรร้องทุกข์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจนกว่าจะเสร็จกระบวนการ หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ จึงร้องทุกข์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่น

หน่วยรับเรื่องร้องทุกข์ภายนอก

- สำนักงาน ก.พ.
- คณะกรรมการการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ประจำกระทรวง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา ๒๓ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒
- ผู้ตรวจการแผ่นดิน มาตรา ๒๓, ๒๔ และมาตรา ๓๕ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๑๑/ ๓ ๓๓๓๓

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๘๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๑๙๗๐๗
ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ประเด็นความเห็นเรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว เห็นควรให้ความเห็นชอบในหลักการร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน เพื่อเป็นมาตรการให้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติ โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานร่วมกัน สร้างความตระหนักรู้ สร้างวัฒนธรรมการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และไม่ยอมรับการกระทำที่เป็นการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นการป้องกันปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเห็นควรให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ และให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชนรับไปดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรเมธี วิมลศิริ)

รองเลขาธิการ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม

โทร. ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๒๒๕

โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๒๘๒๗

E-mail : jinangsoon@nesdb.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวทพิพย์ ไตตบ)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ